

Til Stortingets transport- og kommunikasjonskomiteen

Ref.: BJO Dato: 27. april 2021

Teknas innspill Meld. St. 28 (2020-2021) Vår felles digitale grunnmur. Mobil-, bredbånds- og internettjenester.

Tekna – Teknisk naturvitenskapelig forening, er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 88 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Norge skal bli et gigabitsamfunn i 2025

For at Norge skal være i front av den digitale samfunnsomstillingen må det settes nye mål for kapasitet og dekning av høyhastighetsnett i kommende stortingsperiode. Målene må også følges av forutsigbare økonomiske støtteordninger over statsbudsjettet.

Tilgang til høyhastighets bredbåndsnett er en rammebetingelse for å sikre både tradisjonell og ny verdiskaping, for å styrke konkurranseevnen og øke eksportandelene. For både privat og offentlig sektor gjelder at digitalisering gir mulighet for økt innovasjonstakt og omstilling. Utnyttelse av stordata, helseinformatikk, kunstig intelligens, maskinlæring og tingenes internett stiller økte krav til kapasitet, tilgjengelighet og robusthet på den digitale infrastrukturen.

Tekna har i samarbeid med andre 17 andre organisasjoner i arbeidslivet blitt enig om fire prioriteringer som vi ber Stortinget følge opp overfor regjeringen:

- Ambisjonen er at alle, men minimum 95% av norske husholdninger, bedrifter og offentlige kontorer, skal ha tilgang til bredbånd med hastigheter på minimum 1 Gbit/s i løpet av 2025.
- Resten av landet skal som minimum ha tilgang til bredbånd med 100 Mbit/s i løpet av 2025.
- Staten må øke tilskuddsordningen for bredbånd i statsbudsjettet til 1 milliard kroner per år, i perioden 2022-2025.
- Samtidig foretas en gjennomgang av tilskuddsordningene med sikte på å optimalisere prosessen og effekten.

Økt samarbeid mellom kraft- og ekomsektoren – sikkerhet og sårbarhet

Tekna mener det er viktig å utarbeide krav til robusthet for nettverk, strømforsyning og IoT-komponenter, og at dette følges opp. Dette kan være i samarbeid med utenlandske reguleringsmyndigheter, f.eks. at man får felles krav til hvor lenge IoT-utstyr skal få sikkerhetsoppdateringer etter kjøp (i hele garantiperioden (2/5/10 år), samt lukking av sårbarheter (CVE)

Vi savner en påpekning av kostnadene ved å holde IoT-løsninger oppdatert. Anslagsvis vil 50-80% av kostnadene ved en IoT-dings komme etter innkjøp, i form av overvåking, vedlikehold og oppdateringer. Dette er kostnader som må tas med i alle vurderinger.

Innenfor helse og hjemmetjeneste er det viktig at personvern blir godt regulert, slik at personlig informasjon fra f.eks. medisinsk utstyr som er installert hjemme hos brukeren ikke misbrukes til andre formål enn de tiltenkte bruksområdene.

Regjeringen ønsker å vurdere behovet for økt reservestromkapasitet i ekomnettene. Tekna viser til høy takt i digitalisering og elektrifisering i samfunnet og mener det er beklagelig at man ikke allerede har god oversikt og gjort grundige vurderinger i reservestromkapasiteten.

Tekna er svært opptatt av at det må foreligge gode ROS-vurderinger hvor man ser utfall av strøm og utfall i nettet i sammenheng. Kraft og ekom er begge samfunnskritiske områder som må vurderes ved utpeking i tråd med sikkerhetsloven. I de tilfeller man opererer utenfor sikkerhetslovens virkeområder, er det likevel helt nødvendig at man er godt forberedt på utfall og behov for reservestrom.

Det er fint at man skal styrke samarbeidet mellom kraft- og ekomsektoren, men det haster med å finne en effektiv form på samarbeidet mellom NVE og Nkom knyttet til informasjonsdeling og beredskap. Et større arbeid med veiledningsmateriell er ikke godt nok, og på kort sikt må man få opp flere tiltak med økt fokus på øvelser og trening på utfall.

Tekna mener Stortinget må regjeringen komme tilbake til Stortinget med en redegjørelse av hvordan man har håndtert koblingen mellom kraft og ekom i arbeidet med objektutpeking i tråd med sikkerhetsloven og utdype hvordan regjeringen vurderer reserverstromkapasiteten nasjonalt og lokalt.

Nasjonal autonomi og innovasjon

Tekna mener det er viktig å legge til rette for nasjonal autonomi. Nasjonal autonomi innebærer at en tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester i en krise- og beredskapssituasjon skal ha evne til å utføre drift og vedlikehold av tjenestetilbudet med personell og tekniske løsninger lokalisert på norsk territorium.

Nasjonal autonomi for 5G - relaterte tjenester forutsetter at relevante aktører får lisensbetingelser som de kan leve med. Det er også viktig å legge til rette for at mindre aktører får tilgang. Her mener Tekna at man bør se til eksempelvis Tyskland, hvor man har gjort det mulig for mindre innovatører og småbedrifter å få tilgang til 5G spektrum uavhengig av de store aktørene.

Frekvenser på 10GHz og over er ikke enda tatt i praktisk bruk, men innovasjonen knyttet til utvikling av tjenester er i gang. Derfor er det viktig at lisensieringsvilkårene sikrer at også de mindre innovatørene og småbedriftene kan delta i innovasjonen.

Tekna mener man bør tenke nytt i fremtidige auksjoner for å sikre bredde og mer innovasjon. Vi vil igjen vise til Tyskland hvor man valgte å sette av 20 MHz av 3.6 GHz båndet til "lokale nett".

Tekna viser ellers til Nkoms rapport fra 2017 hvor man utredet nasjonal autonomi¹. Nkom fikk i tildelingsbrevet for 2018 i oppgave å gå i dialog med bransjen om hensiktsmessige måter å operasjonalisere et slikt krav på². Tekna stusser derfor over at man ikke ser ut til å ha kommet lenger i 2021 enn det meldingen forespeiler. Regjeringens forslag i meldingen om at man først nå skulle igangsette arbeidet med å gjøre nødvendige vurderinger, kan indikere at dette arbeidet har stått på vent siden 2017. Tekna mener dette i så fall kan ha bidratt til at vi ikke har rustet oss i tide nasjonalt for å møte den sikkerhetspolitiske utviklingen med cyberwar og -kriminalitet som den største trusselen, den generelle samfunnsutviklingen med høy grad av digitalisering og ikke minst hvordan vi som nasjon skal leve med de store teknologigigantenes stadig større inntreden og kontroll over vår digitale infrastruktur. I dette landskapet er det å bygge nasjonal kompetanse et svært kritisk punkt. Tekna har

---

¹ [file:///C:/Users/oh193/Downloads/Nasjonal%20autonomi%20-%202021%20mars%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/oh193/Downloads/Nasjonal%20autonomi%20-%202021%20mars%20(1).pdf)

² <https://www.regjeringen.no/contentassets/ec31b4852c2141dab37cc77d0653487d/nkom-tidelingsbrev-2018.pdf>

ved flere anledninger påpekt at regjeringen ikke har fulgt opp sin egen kompetansestrategi på IT-sikkerhet godt nok.

Tekna mener det er svært viktig at dette arbeidet kommer skikkelig i gang raskt. Nå er frekvenstildelingene i gang for 5G, og det er grunn til å frykte at mye av kompetansen sitter hos utstyrsleverandørene og at vi på relativt kort sikt kan få en utvikling hvor de ansvarlige teleselskapenes oppgave blir å sikre frekvenstillatelse og selge produkter og tjenester vi selv ikke har nasjonalt grep om.

Tekna mener Stortinget må be regjeringen raskt ta beslutning om nasjonal autonomi og komme tilbake til Stortinget med en orientering om fremdriften og konklusjonene i dette arbeidet senest i forbindelse med budsjettet for 2022.

Tekna ber Stortinget om i behandlingen av revidert nasjonalbudsjett å be regjeringen dokumentere sin innsats for å følge opp sin egen kompetansestrategi knyttet til IT-sikkerhet og beskrive hvordan strategien fungerer for å kunne møte en fremtidig bruk av bestemmelsen om nasjonal autonomi.